

Stichting DLO

Centrum voor Visserijonderzoek (CVO)

Wettelijke Onderzoek Taken

WOT-05 Visserijonderzoek

Beknopte jaarrapportage 2014

S.W. Verver

CVO rapport: 15.007

Publicatiedatum: 13 maart 2015

Stichting DLO
Centrum voor Visserijonderzoek (CVO)
Postbus 68
1970 AB IJmuiden
Tel. 0317-487418
Fax. 0317-487326

Bezoekadres:
Haringkade 1
1976 CP IJmuiden

© 2015 CVO

De Stichting DLO- Centrum voor
Visserijonderzoek is geregistreerd in
het Handelsregister Gelderland
nr. 09098104,
BTW nr. NL 8089.32.184.B01

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van het Ministerie van
Economische Zaken en beschrijft de voortgang van de
Wettelijke Onderzoekstaken uitgevoerd in 2014 in programma
WOT-05 Visserijonderzoek.

CVO rapport NL V5

Inhoudsopgave

1	Inhoud.....	4
	1.1 Inleiding	4
	1.2 Highlights	4
	1.3 Knelpunten	5
2	Planning.....	6
	2.1 Voortgang.....	6
	2.2 Afwijkingen	6
3	Financiën	7
	3.1 Beschikbaar budget.....	7
	3.2 Realisatie	7
4	Producten	9
	4.1 Toestandsbeoordeling en beleidsadviezen visserij.....	9
	4.2 Marktbemonstering zeevisserij.....	14
	4.3 Bestandsopnamen op zee.....	16
	4.4 Monitoring bijvangsten	21
	4.5 Visserijstatistiek.....	24
	4.6 Vis en visserijonderzoek IJsselmeer en Markermeer	26
	4.7 Aalonderzoek.....	28
	4.8 Bestandsopnamen schelpdierbestanden	30
	4.9 Recreatieve visserij	31
	4.10 Vrije ruimte.....	33
	4.11 Programma management WOT-05 Visserijonderzoek.....	35

1 Inhoud

1.1 Inleiding

Deze jaarrapportage informeert het Ministerie van Economisch Zaken (EZ) over het onderzoek dat in 2014 is uitgevoerd binnen het programma WOT-05 Visserijonderzoek van DLO. In dit programma worden wettelijke onderzoekstaken uitgevoerd die betrekking hebben op het beheer van de visserij op zee, in Nederlandse kust- en binnenwateren en in de aquacultuur. De inhoud van dit programma is in 2010 vastgesteld in een Uitvoeringsovereenkomst tussen het toenmalige ministerie van EL&I en de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) van Wageningen UR voor de periode 2011-2015. Bij deze uitvoeringsovereenkomst zijn voor deze periode werkafspraken gemaakt welke de basis vormen voor de jaarlijkse werkplannen. De Uitvoeringsovereenkomst zal in 2015 geëvalueerd en vernieuwd worden.

Het format gebruikt bij deze jaarrapportage is overeengekomen tussen DLO en DAK. De tabellen met financiële informatie in deze rapportage zijn een samenvatting van een uitgebreidere rapportage zoals deze afzonderlijk aan EZ verstrekt wordt door DLO.

1.2 Highlights

Een groot deel van de wettelijke taken visserijonderzoek heeft betrekking op het verzamelen van data. Op basis van deze data en het daaropvolgende traject van toestandsbeoordelingen en advisering wordt een bijdrage geleverd aan het visserijbeheer van Nederlandse en Europese wateren. Vanuit het programma wordt ook een grote bijdrage geleverd aan de analyse en mogelijke opzet van beheersplannen zoals de in 2015 deels van kracht zijnde aanlandplicht ('discardban').

De inhoud van het internationale monitorprogramma van de visserij op zee is vastgelegd in een Besluit van de Commissie [2010/93/EG](#)¹. De Nederlandse bijdragen aan dit monitorprogramma in 2014 zijn vastgelegd in een Nationaal Programma dat aan de Commissie is aangeboden en door de Commissie is goedgekeurd. De biologische bemonsteringen, die in dit programma zijn beschreven, zijn in 2014 uitgevoerd.

Op internationaal niveau werden adviezen en ondersteuning in de beleidsvorming aan het Ministerie gegeven over de toestand en ontwikkeling van in de Noordzee en aangrenzende delen van de Noordoost-Atlantische Oceaan, aanwezige bestanden van commerciële en niet-commerciële vissoorten. De toestandsbeoordelingen worden uitgevoerd in internationaal verband door ICES werkgroepen. Ook werd meegewerkt aan een toestandsbeoordeling van Pacifische horsmakreel in het SPRFMO gebied.

Nationaal betrof de advisering aan het Ministerie voornamelijk de toestand en ontwikkeling van de in het IJsselmeer aanwezige populaties van commerciële en niet-commerciële vissoorten. Daarnaast was de advisering gericht op de beleidsvorming ter ondersteuning van verantwoorde exploitatie van de schelpdierbestanden in Nederlandse kustwateren.

In internationaal verband werd via [ICES](#) en [STECF](#) meegewerkt aan het tot stand komen van adviezen betreffende het beheer van mariene ecosystemen, inclusief het TAC-, Quota- en inspanningsbeleid en aanlandingsverplichting voor in de Noordzee en aangrenzende delen van de Noordoost-Atlantische Oceaan aanwezige bestanden van commerciële vissoorten. Naast de advisering, die in ICES verband plaats vindt, werden adviezen uitbracht via het Scientific, Technical, and Economic Committee for Fisheries (STECF) en de subgroepen van dit comité. Dit comité

¹ BESLUIT VAN DE COMMISSIE van 18 december 2009 tot vaststelling van een communautair meerjarenprogramma voor de verzameling, het beheer en het gebruik van gegevens in de visserijsector voor de periode 2011-2013 (Kennissegeving geschied onder nummer c(2009 10121) (2010/93/EU)

rapporteert rechtstreeks aan de Europese Commissie over onderwerpen die specifiek voor het Europese visserijbeleid van belang zijn.

1.3 **Knelpunten**

In 2014 zijn geen financiële, organisatorische of procesmatige knelpunten geconstateerd in de uitvoering van het programma. Op projectniveau zijn er een aantal knelpunten, waarbij het uitvallen twee surveys het meest opvallende punt is. Deze knelpunten worden beschreven bij het relevante project.

2 Planning

2.1 Voortgang

In het algemeen is de planning, zoals beschreven in het werkplan ongewijzigd gerealiseerd. Voor een omschrijving van de activiteiten, verwijzing naar resultaten en producten in 2014 wordt per project verwezen naar hoofdstuk 4.

2.2 Afwijkingen

Het WOT programma is in 2014 vrijwel geheel uitgevoerd. Door het uitvallen van onderzoeksvaartuig Tridens tijdens de makreleisurvey op de Noordzee, is deze survey vroegtijdig afgebroken waarna besloten is deze survey in 2015 te herhalen. In aanloop naar deze survey ontstonden al planningsproblemen omdat Noorwegen zich op het laatste moment uit de survey heeft teruggetrokken. Na terugtrekking was besloten dat Nederland, gezien het belang van de survey, de Noorse taken voor de 2014 survey zou overnemen. Vanwege de slechte weersomstandigheden in december, kon de geplande haringlarvensurvey niet uitgevoerd worden.

Nederlandse onderzoekers zijn steeds vaker via ICES betrokken bij het ontwikkelen of evalueren van beheersplannen voor visbestanden. Deze activiteiten zijn vaak niet begroot omdat verzoeken van beheerders hiervoor gedurende het jaar komen en snelle respons vereisen. In 2014 is bijvoorbeeld door Nederland aan ICES om advies gevraagd over een meerjarig beheersplan voor Noordzee horsmakreel. Aan dit advies werd ook door Nederlandse onderzoekers meegewerkt op verzoek van ICES. Ook werd er een bijdrage geleverd aan de evaluatie van nieuwe management plannen voor makreel. Deze activiteiten werden (deels) gefinancierd uit Vrije Ruimte.

3 Financiën

3.1 Beschikbaar budget

Het totaal beschikbaar budget voor 2014 bedroeg € 6,512,742, =. Dit budget is opgebouwd uit 3 componenten: budget zoals verleend in de subsidieverleningsbrief, NAPRO 2013 (incl. reserveringen voor bijvoorbeeld surveys) en een additionele bijdrage.

3.2 Realisatie

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële realisatie op projectniveau.

De transfer van middelen naar 2015 (437k€ incl. BTW) bestaat uit een geormerkt spaarbedrag (59k€ aalonderzoek) en NAPRO. Deze NAPRO bestaat een bedrag dat wordt aangewend ter dekking van 2015 en voor de financiering van het opnieuw uitvoeren van de makreeleisurvey in 2015 ter compensatie van de afgebroken 2014 survey. Daarnaast zijn er middelen geormerkt voor de financiering van de monsters die door de sector genomen zijn in het kader van het self-sampling programma. Normaliter vallen deze betalingen buiten het programma, maar in dit jaar is de ruimte die het programma nog bood na realisatie hiervoor benut.

Na egalisatie zijn de doorgegeven middelen toegewezen aan de projecten Bestandsopnamen op zee en Monitoring bijvangst. Bij aalonderzoek is het geld doorgeschoven ter dekking van de rapportage in 2015, conform de geplande rapportage cyclus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Project-nr.	Projecttitel	Doorgeschoven uit budget 2013	Beschikbaar in 2014	Geplande inzet werkplan 2014 (arbeid) (p*q)	Geplande inzet werkplan 2014 (overige kosten)	Vrijgegeven gedurende 2014	Gerealiseerde inzet in 2014 (arbeid) (p*q)	Gerealiseerde inzet in 2014 (overige kosten)	Totaal in 2014 gerealiseerd	Doorgeschoven naar 2015 met bestemming
430-12090	Toestandsbeoordeling en beleidsadviezen visserij			495,389	38,720	534,109	440,546	93,562	534,109	0
430-12100	Marktbemonstering zeevisserij			936,496	210,035	1,146,531	927,323	106,067	1,033,390	113,141
430-12110	Bestandsopnamen op zee			1,337,201	135,515	1,472,716	1,269,747	58,419	1,328,166	144,550
430-12130	Monitoring bijvangsten			913,615	73,955	987,570	904,264	40,178	944,443	43,127
430-12140	Visserijstatistiek			189,825	4,780	194,605	178,699	15,906	194,604	0
430-12180	IJsselmeer en Markermeer			298,727	53,753	352,480	267,879	84,601	352,480	0
430-12185	Aalonderzoek			261,527	291,559	553,086	297,734	203,864	501,598	51,488
430-12080	Monitoring schelpdierbestanden			369,308	238,068	607,376	385,265	222,110	607,375	0
430-12160	Recreatieve visserij	53,240	53,240	107,472	122,815	230,287	112,292	117,996	230,287	0
430-12150	Programma management			255,397		255,397	231,695	23,702	255,397	0
430-12170	Vrije ruimte	122,755	122,755	0		178,586	85,521	8,383	93,904	84,682
Subsidieverleningsbrief DLO 2013 DGA-AK/12368552 van 10 december 2012			6,337,000							
Totaal (inclusief BTW)		175,743	6,512,955	5,164,957	1,169,200	6,512,743	5,100,965	974,788	6,075,753	436,990
Noot: Doorschuif van projecten <i>Marktbemonstering</i> en <i>Vrije Ruimte</i> is toegevoegd aan <i>Bestandsopnamen op zee</i> en <i>Monitoring Bijvangsten</i> (zie paragraaf 3.2)										

4 Producten

Omwille van lees- en printbaarheid wijkt het format van onderstaande tabel iets af van het overeengekomen format. De eerste 8 kolommen van het originele format die de basisgegevens van een project bevatten, zijn per project in een aparte tabel 'basisgegevens' samengevat, de tweede tabel bevat per project de behaalde resultaten in 2014.

Zoals in paragraaf 3.2 beschreven, betreft de NAPRO in onderstaande projectoverzichten voornamelijk een financiële doorschuif. Met uitzondering van de makreeleisurvey in de Noordzee is er geen werk doorgeschoven.

4.1 Toestandsbeoordeling en beleidsadviezen visserij

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-001
Projecttitel	Toestandsbeoordeling en beleidsadviezen visserij
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	drs. F.A. van Beek
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	534k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), ir. H.R. Offringa (EZ-ELVV)

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
ICES ACOM activiteiten	Bijdragen (veelal via web conferences) aan het tot stand komen en bekrachtiging van ICES beheersadviezen t.a.v. mariene visbestanden		
Bijdragen aan internationale wetenschappelijke netwerken die adviezen produceren of voorbereiden ten behoeve van het visserijbeleid	Er is deelgenomen aan 7 adviesgroepjes waarin de experts concept adviezen voorbereiden voor de biologische advisering. ADGREDMP (Redfish management plan drafting group), ADGNS (North Sea Advice Drafting Group), ADGWIDE (Widely Migrating Stocks Advice Drafting Group), ADGD3 (Assessment of Descriptor 3 Drafting Group), ADGCS (Celtic Sea Drafting Group), ADGHANSA (Horse mackerel, Anchovy and Sardine Advice Drafting Group), ADGCRAN (Crangon Drafting Group)	-nvt-	-geen-
Beschrijvingen van de actuele toestand van de visbestanden en mariene ecosystemen	Op basis van de diverse expert- en adviesgroepen zijn rapportages, werkdocumenten en andere publicaties opgesteld en gepubliceerd.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Biologische adviezen voor het beheer van de visserij op visbestanden via internationale organisaties zoals ICES en STECF	Binnen dit project is deelgenomen aan 9 ICES expert groepen; Herring Assessment Working Group for the Area South of 62°N (HAWG), Working Group on Widely Distributed Stocks (WGWIDE), Working Group on the Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak (WGNSSK), Working Group on Assessment of New MoU Species (WGNEW), Working Group on Crangon Fisheries and Life History (WGCRAN), ICES/EIFAAC Working Group on Eels (WGEEL), Working Group on Ecosystem Effects of Fishing Activities (WGEEO) Benchmark Workshop on Pelagic stocks (WKPELA 2014) Working Group on Mixed Fisheries Advice (WGMIXFISH)	-nvt-	
Presentatie van ICES adviezen aan EZ en overige belanghebbenden	De adviezen zijn gepresenteerd aan EZ en belanghebbenden.	-nvt-	
Werkdocumenten met analyses en tussenrapportages bestemd voor internationale werkgroepen en adviesorganen	Er zijn 5 werkdocumenten opgeleverd aan ICES werkgroepen.		

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Bijdragen aan diverse nationale en internationale overlegstructuren m.b.t. visserijonderzoek en visserijbeheer	Naast de jaarlijkse ICES adviesgroepen is er deelgenomen aan 3 ICES workshops: WKREDMP (Workshop on Redfish Management Plan Evaluation); WKHOMMP (Workshop on North Sea Horse Mackerel Management Plan); WKMSYREF3 (Joint ICES-MYFISH Workshop to consider the basis for FMSY ranges for all stocks). Daarnaast is er ook een deelname of bijdrage geleverd aan 5 EU expert groepen in STECF verband, aan een wetenschappelijke werkgroep van SPRFMO (South Pacific Regional Fisheries Management Organisation)	-nvt-	
Verslagen - in de vorm van nota's - gericht aan collega's en beleidsvoerende overheden met een samenvatting van de resultaten en conclusies van de werkgroepen en adviesgroepen. Op verzoek kan een mondelinge toelichting of presentatie worden gegeven	Alle adviesrapporten van de internationale expertgroepen van ICES en STECF zijn toegankelijk op de websites van deze organisaties. Ten behoeve van beleidsmedewerkers op het Ministerie zijn van de belangrijke vergaderingen nota's gemaakt. Van belangwekkende ontwikkelingen in de voor Nederlands belangrijke visbestanden zijn presentaties gegeven voor het Ministerie en de visserijsector.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Project inhoudelijke bijdragen aan website van IMARES, CVO en KennisOnline	Waar relevant zijn op basis van de adviesgroepen publicaties op de diverse websites gezet en is KennisOnline (LINK) gevuld.	-nvt-	
Toelichting van beheersadviezen aan Regionale ACs	Op verzoek van de ACs is een toelichting aan de Pelagische AC en aan de Noordzee AC, in dat laatste geval specifiek voor een TAC vaststelling voor schol in het Skagerrak. Daarnaast zijn in presentaties de beheersadviezen toegelicht.	-nvt-	
Voorlichting via vakbladen, pers, tv, radio en internet	Er is een bijdrage geleverd aan diverse artikelen in Visserijnieuws, waaronder over de toestandsbeoordelingen van de Noordzeevisbestanden. In samenwerking met ProSea is een brochure voor de sector opgesteld waarin uitgelegd wordt hoe een bestandsschatting werkt.	-nvt-	

4.2 Marktbemonstering zeevisserij

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-002
Projecttitel	Marktbemonstering zeevisserij
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	ing. S.W. Verver
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	1.146€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Database met de 2014 steekproeven van lengteverdeling, leeftijd en biologische gegevens van de verzamelde monsters evenals de bijbehorende vangstsamenstelling en visserijgegevens van de reizen waarvan de monsters zijn verzameld	Alle biologische gegevens zijn, na kwaliteitscontrole, in de specialiseerde IMARES database opgeslagen.	-nvt-	113
Jaarverslag met een overzicht van de bemonstering in het afgelopen jaar;	Er is geen jaarverslag over 2013 gepubliceerd.	Er wordt, even als in voorgaande jaren een combinatieverslag van 2 jaren (2013-2014) gemaakt.	
Bijdrage aan de voorgangsrapportage en het Annual Report;	De onderdelen van de bemonstering die onder de Europese Data Collectie Verordening vallen zijn gerapporteerd in het Annual Report aan de Europese Commissie.	-nvt-	
Bijdrage aan de planning voor het Annual Work Plan voor 2015;	Er is een bijdrage geleverd aan het werkplan 2015 voor WOT programma Visserij. Er is geen bijdrage aan het Annual Work Plan 2015 geleverd.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te kopiëren naar 2014-2016.	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Lengte-leeftijd sleutels (Age-Length Keys, ALKs) voor de opwerking van de vangstgegevens van de aanvoer in Nederland voor de betrokken vissoorten t.b.v. toestandsbeoordeling ICES werkgroepen;	Zowel op basis van formele data calls, als informele data verzoeken via onderzoekers, zijn voor alle relevante vissoorten lengte/leeftijd verdelingen geleverd aan de betrokken ICES adviesgroepen.	-nvt-	
Deelname en rapportage PGCCDBS;	Er is in 2014 deelgenomen aan de ICES Planning Group on Commercial Catches, Discards and Biological Sampling en de uitkomsten zijn gepubliceerd in een nota. Dit was de laatste vergadering van PGCCDBS, deze groep is daarna gesplitst in 2 specialistische groepen.	-nvt-	
Update van de handleiding marktmonstering voor 2015; Update van procedures en protocollen met betrekking op de marktmonstering.	De handleiding marktmonstering 2015 is up to date gebracht, inclusief minimale aanpassingen in procedures en protocollen.	-nvt-	
Bemonstering in CECAF wateren via CMR, conform multi-laterale overeenkomst met Duitsland, Polen, Letland en Litouwen.	Uitgevoerd.	Wel minder reizen (8 van 12) omdat de visserij tijdelijk gesloten is geweest of omdat er geen Europese schepen in de regio waren.	

De link naar KennisOnline voor dit project is: [LINK](#)

4.3 Bestandsopnamen op zee

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-003
Projecttitel	Bestandsopnamen op zee
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	ing. I.J. de Boois
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	1.472k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Uitvoeren van de geplande surveys;	Zie onderstaand per survey	-nvt-	De totale NAPRO op dit project bedraagt 145k€.
<i>International Bottom Trawl Survey</i>	Survey volledig uitgevoerd ondanks slechte weer, nettenschade en een werkonderbreking, maar dankzij goede afstemming met andere deelnemende landen.	-nvt-	
<i>Noordzee Makreel ei-survey</i>	Survey was een week verlengd om terugtrekking van Noorwegen te compenseren. Echter, door een defect schip moest de survey in een vroeg stadium worden afgebroken.	De survey wordt in 2015 opnieuw uitgevoerd.	
<i>Akoestische survey blauwe wijting</i>	Gehele survey is succesvol uitgevoerd.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
<i>Haringsurveys</i>	<p><i>Haringlarven:</i> De haringlarvensurveys van januari en september zijn goed verlopen. De decemberreis is niet uitgevoerd om dat het vervangende schip van de Tridens niet geschikt was voor de zware weersomstandigheden.</p> <p><i>Haring Echo Survey:</i> De gehele survey is uitgevoerd.</p> <p><i>Atlanto-Scandische haringsurvey:</i> Nederland heeft zoals gebruikelijk, een bijdrage geleverd door 2 onderzoekers op het Deense schip Dana te stationeren.</p>	<p>De Tridens was voor de decemberreis niet beschikbaar i.v.m. haar refit. De reis zou door de Zirfaea uitgevoerd worden, maar deze was niet opgewassen tegen de weersomstandigheden tijdens de geplande week. Er was geen mogelijkheid de week in te halen.</p>	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
<i>Platvissurveys</i>	<p>De boomkorsurvey BTS die uitgevoerd wordt met de Tridens en Isis, is uitgevoerd, wel heeft de Isis last gehad van slechte weersomstandigheden waardoor niet alle geplande trekken uitgevoerd konden worden. Zoals inmiddels gebruikelijk, zijn er tijdens de Tridens reizen opstappers uit de sector mee geweest aan boord. Door het goede weer konden de vertragingen die beide schepen aan het begin van de survey opliepen opgevangen worden.</p> <p>De SNS survey is door de Isis zonder problemen uitgevoerd.</p> <p>De Demersal Young Fish Survey (DYFS) wordt door de Isis, Stern en Schollebaar uitgevoerd. De DYFS kon in het geheel worden uitgevoerd.</p>	<p>De BTS Isis heeft wel alle stations minimaal 1 keer kunnen bevissen waardoor de impact van de het verlies aan surveytijd beperkt is gebleven.</p>	
Bijdragen aan internationale coördinatie van de surveys;	<p>Alles surveys worden internationaal gecoördineerd. Nederland levert experts en soms voorzitters aan alle relevante coördinerende groepen.</p>	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Bewerking van de gegevens tot abundantie indices voor de betrokken vissoorten t.b.v. toestandsbeoordeling ICES werkgroepen;	Alle gegevens van de surveys zijn verwerkt en, op kwaliteit gecontroleerd en in de centrale IMARES database opgeslagen. Vanuit deze database is de data geleverd aan alle relevante werkgroepen die de data nodig hebben.	-nvt-	
Jaarlijkse survey rapportages, deels in ICES verband	De surveyresultaten van Nederland zijn voornamelijk gepubliceerd in de rapportages van de coördinerende groepen. Vaak in combinatie met die van andere landen.	-nvt-	
Interne Nederlandstalige reisverslagen van iedere survey; voor bestandsopnamen in internationale wateren daarnaast een Engelstalig verslag	Van alle surveys is een reisverslag opgesteld en gedeeld met EZ en de rederij.	-nvt-	
Actualiseren aan de websites van IMARES en CVO met de meest recente resultaten van de surveys	<p>Waar relevant zijn de websites aangepast. Tijdens een aantal surveys wordt er blog bijgehouden om het publiek te informeren over de voortgang van de survey en de opzet van het werk.</p> <p>Naast webpublicaties is er ook over dit project gecommuniceerd via vakblad Visserijnieuws en is er populaire aandacht geweest in wetenschappelijke radioprogramma's en andere geschreven pers.</p>	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Bijdrage aan de voortgangsrapportage en het Annual Report over 2013	De onderdelen van de bemonstering die onder de Europese Data Collectie Verordening vallen zijn gerapporteerd in het Annual Report aan de Europese Commissie.	-nvt-	
Bijdrage aan de planning voor 2015	Er is een bijdrage geleverd aan het werkplan 2015 voor WOT programma Visserij. Er is geen bijdrage aan het Annual Work Plan 2015 geleverd.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te kopiëren naar 2014-2016.	
Up to date houden van de werkprocedures en protocollen/ Actualiseren van de handleidingen met bemonsteringsprocedures	Waar noodzakelijk zijn survey specifieke procedures aangescherpt of verbeterd aan de hand van internationale standaarden.	-nvt-	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.4 Monitoring bijvangsten

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-004
Projecttitel	Monitoring bijvangsten
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	ir. A.T.M. van Helmond / drs. H.M.J. van Overzee
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	987k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Van iedere waarnemersreis wordt een intern reisverslag gemaakt.	Uitgevoerd	-nvt-	De totale NAPRO op dit project bedraagt 43k€.
De verzamelde gegevens worden geregistreerd in de centrale database van het IMARES.	Alle gegevens zijn, na kwaliteitscontrole opgeslagen in de centrale database	-nvt-	
Van reizen waarin waarnemingen van bijvangsten van zeezoogdieren worden gedaan wordt een afzonderlijk verslag gemaakt voor EZ.	Uitgevoerd	-nvt-	
Van reizen waarin waarnemingen van vangsten van diepzeesoorten worden gedaan wordt een afzonderlijk verslag gemaakt voor EZ	Niet uitgevoerd.	Waar relevant, als er meldingen zijn van vangsten diepzeesoorten, worden deze soorten meegenomen in de reguliere rapportage pelagische visserij.	
Bijdrage aan de rapportage van EZ naar de EU over 2013 (Annual Report).	De onderdelen van de bemonstering die onder de Europese Data Collectie Verordening vallen zijn gerapporteerd in het Annual Report aan de Europese Commissie.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Bijdrage aan de planning voor 2015 voor WOT Werkplan.	Er is een bijdrage geleverd aan het werkplan 2015 voor WOT programma Visserij. Er is geen bijdrage aan het Annual Work Plan 2015 geleverd.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te kopiëren naar 2014-2016.	
Jaarlijkse rapportage van de monitoring bijvangst zeezoogdieren aan de EU.	De jaarlijkse rapportage is aan EZ geleverd. Een evaluatie van de rapportages van de LS vind plaats in de internationale ICES werkgroep WGBYC (Working Group on Bycatch species) waaraan is deelgenomen.	-nvt-	
Samenvattende rapportages met resultaten van de discardbemonstering van het voorgaande jaar.	Er zijn twee rapporten gepubliceerd over de bemonstering van voorgaande jaar/jaren. Een rapport gericht op de beschrijving van de bemonstering van de demersale vloot over 2013 en een rapport over de bemonstering van de garnalenvisserij in de periode 200-2012.	-nvt-	
Inbreng van resultaten van het discardonderzoek in ICES werkgroepen zoals PGCCDBS, WGNSSK, WGWIDE, HAWG, WGECO en WGNEW.	Alle onder dit project verzamelde gegevens zijn in de centrale IMARES database opgeslagen. Vanuit deze database is data, in het algemeen op basis van een formeel dataverzoek, geleverd aan alle relevante werkgroepen.	-nvt-	
Inbreng van resultaten van het discardonderzoek in STECF.	Op basis van een data verzoek is de benodigde data geleverd aan STECF.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Actualiseren van de handleidingen met bemonsteringsprocedures.	Waar noodzakelijk zijn project specifieke procedures aangescherpt of verbeterd aan de hand van internationale standaarden.	-nvt-	
Inbreng van gegevens en resultaten in pilot projecten ten behoeve van de hervorming van het GVB en de daarmee gemoeide implementatie van de aanlandingsplicht ("discard ban").	Binnen het kader van een 4-tal pilot projecten is er een bijdrage geleverd aan onderzoeks- en beleidsvragen rondom de aanlandplicht.	-nvt-	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.5 **Visserijstatistiek**

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-005
Projecttitel	Visserijstatistiek
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	ir. N.T. Hintzen
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	195k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Geïntegreerde database met spatio-temporele informatie over aanvoer en inspanning (VISSTAT);	De VISSTAT database is, op basis van door de NVWA verstrekte informatie, gevuld met aanvoer, verkoop en inspanningsgegevens van de Nederlandse vloot en van buitenlandse schepen die in NL aanlanden.	-nvt-	
Geïntegreerde database met gegevens over de biologische bemonstering van de visserij en visbestanden (Frisbe);	De FRISBE database an sich is geen onderdeel van dit project. Wel is er gewerkt aan de koppeling tussen FRISBE en bovenstaande VISSTAT database ten behoeve van data synchronisatie tussen logboek en bemonsteringsgegevens.	-nvt-	
Database met meta-informatie data-verzoeken (FIDAREQ);	De registratie van data-verzoeken in de FIDAREQ database is uitgevoerd.	-nvt-	
Bijdrage aan FishFrame ontwikkeling;	Gezien de wegens geldgebrek, trage ontwikkeling, van de internationale database FishFrame is er een minimale bijdrage geleverd aan de ontwikkeling hiervan. Wel is er deelgenomen aan het	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
	sturingcomitee.		
Ontwikkeling van software (XML/SAS) voor de extractie van gegevens uit de databases en kwaliteitswaarborging;	Bestaande software t.b.v. de extractie van data is verbeterd of efficiënter gemaakt.	-nvt-	
Extractie van gegevens t.b.v. eindgebruikers;	Op basis data verzoeken zijn diverse eindgebruikers, waaronder STECF, ICES en EZ voorzien van data. Daarnaast zijn overige gebruikers op verzoek en conform de EU verplichting ook van data voorzien.	-nvt-	
Aanlevering van geaggregeerde informatie voor ICES werkgroepen;	Zie boven.	-nvt-	
Bijdragen aan websites van WUR, CVO en KennisOnline;	Waar relevant is een bijdrage geleverd aan diverse websites.	-nvt-	
Bijdragen aan voortgangsrapportages voor EZ en de EC.	Er is een bijdrage geleverd aan het werkplan 2015 voor WOT programma Visserij. Een geplande bijdrage aan het Annual Work Plan 2015 was niet nodig.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te kopiëren naar 2014-2016.	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.6 Vis en visserijonderzoek IJsselmeer en Markermeer

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-006
Projecttitel	Vis en visserijonderzoek IJsselmeer en Markermeer
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	dr. M. de Graaf
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	352k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), ir. D.J. van der Stelt (EZ-DAD)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Uitvoeren van de geplande surveys en registraties [#] : <ul style="list-style-type: none"> - <i>Surveys IJsselmeer en Markermeer</i> - <i>Oeverbemonstering IJsselmeer en Markermeer</i> - <i>Registratie migrerende en diadrome vis</i> 	De najaarssurvey op IJsselmeer en Markermeer is volledig uitgevoerd. De oeverbemonstering is geheel uitgevoerd. De registratie migrerende en diadrome vis is geheel uitgevoerd conform de vernieuwde opzet zoals eind 2013 met EZ is overeengekomen.	-nvt-	-nvt-
Jaarrapportage "vismonitoring zoet"	In 2014 zijn de rapportages over 2013 gemaakt. Deze rapportages bevatten een integraal overzicht van de verschillende onderzoeken in zoet water.	-nvt-	
Advies m.b.t. het openstellen van de spieringvisserij	Deze advisering m.b.t. het openstellen van de spieringvisserij is uitgevoerd.		
Bijdragen voor de websites van IMARES, CVO en KennisOnline.	Waar relevant is een bijdrage geleverd aan diverse websites.	-nvt-	
Advisering over het beheer van de IJsselmeer visserij	Deze advisering is uitgevoerd.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Afronden van handboek bemonstering IJsselmeer en Markermeer	Het handboek is wel aangepast maar nog niet definitief gemaakt in 2014.	Het afronden van het handboek is gepland voor 2015.	

#Het werkplan 2014 miste abusievelijk dit product

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.7 **Aalonderzoek**

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-007
Projecttitel	Aalonderzoek
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	dr. M. de Graaf
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	553k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir. T. Kok (EZ-DANK), ir. M. Snijdelaar (EZ-DAD)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
database met gegevens over de aalbemonstering	Alle data verzameld in het kader van dit project is ondergebracht in de centrale IMARES database FRISBE.	-nvt-	De totale NAPRO op dit project bedraagt 51k€.
populair wetenschappelijke publicaties (Visionair)	Er is niet in Visionair gepubliceerd, wel is er een artikel in Visserijnieuws gepubliceerd over de knelpunten voor schieraal.	-nvt-	
wetenschappelijke publicaties	Er zijn geen wetenschappelijke publicaties gerealiseerd	-nvt-	
rapportage voor de EU over (schier)aalstand	In 2014 was er geen verplichting tot rapportage richting de EU. De eerstvolgende rapportage staat voor 2015 gepland.	-nvt-	
Annual Country Report Status of eel and the eel fishery in the Netherlands	Het jaarrapport over 2011/2012 is opgeleverd.	-nvt-	
ruimtelijk model voor het schatten van (schier)aalstand	In 2014 is gebruikt gemaakt van het zogeheten Rode Aal Model. Op basis hiervan is de bemonsteringsintensiteit van aal geoptimaliseerd en zijn voorbereidingen getroffen voor de EU rapportage in 2015.	-nvt-	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Deelname en verslag ICES WGEEL Working Group on Eel (in project advisering)	Er is deelgenomen aan één vergadering van WGEEL in 2014. Hierover is een nota verschenen.	-nvt-	
Bijdragen voor de websites van IMARES, CVO, KennisOnline en Compendium voor de Leefomgeving.	Waar relevant is een bijdrage geleverd aan diverse websites.	-nvt-	
Afronden van het handboek aalbemonstering	Het handboek is niet afgerond in 2014, maar wel verder aangepast aan de huidige methodieken.	Het handboek zal worden afgerond in 2015.	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.8 Bestandsopnamen schelpdierbestanden

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-008
Projecttitel	Bestandsopnamen schelpdierbestanden
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	dr. K. Troost
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	607k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), W.L.M. Schermer Voest (EZ-DAD)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Het mosselbestand en het areaal aan mosselbanken op de droogvallende platen in de Waddenzee in het voorjaar van 2014	De survey is geheel uitgevoerd en de resultaten zijn gerapporteerd.	-nvt-	
Het kokkelbestand in de Nederlandse kustwateren in 2014	De survey is geheel uitgevoerd en de resultaten zijn gerapporteerd.	-nvt-	
Schelpdieren in de Nederlandse kustwateren in 2014	De survey is geheel uitgevoerd en de resultaten zijn gerapporteerd.	-nvt-	
Het Japanse oesterbestand in de Nederlandse kustwateren in 2014	De survey is geheel uitgevoerd en de resultaten zijn gerapporteerd.	-nvt-	
Up to date houden van het handboek bestandsopnamen schelpdieren WOT	Het handboek bestandsopnamen schelpdieren is up-to-date gebracht.	-nvt-	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.9 **Recreatieve visserij**

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-009
Projecttitel	Recreatieve visserij
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	dr. M. de Graaf
Budget 2013 (k€, incl. BTW)	230k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), ir. J.B.F Vonk (EZ-DAD)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
uitvoeren van de Diary Survey (logboek survey)	De Diary Survey is begin 2014 uitgevoerd.		
Uitvoeren veldwerk	In 2014 is al het veldwerk uitgevoerd, inclusief de uitbreiding naar recreatieve staand want visserij.		
rapportage van de recreatieve vangsten gemeten in de <i>Diary Survey</i> die in 2012 is uitgevoerd	Wegens capaciteitsgebrek niet af kunnen ronden tot publicatie.	Deze rapportage wordt in 2015 gepubliceerd.	
rapportage van alsmede van de Screening survey (RDD) die in 2012 is uitgevoerd.	Wegens capaciteitsgebrek niet uitgevoerd	Deze rapportage wordt in 2015 uitgevoerd	
in stand houden van een database met monitor gegevens van de recreatieve visserij	Alle data is opgenomen in de database.		
Deelname en verslag WGRFS	Er is deelgenomen aan de ICES Working Group on Recreational Fisheries in Spanje. De resultaten zijn in een ICES rapport gepubliceerd.		
Wetenschappelijk artikel	Niet uitgevoerd	Wegens tijdgebrek is er geen wetenschappelijke publicatie geschreven.	
Populair wetenschappelijke artikelen in samenwerking met Sportvisserij Nederland	Niet uitgevoerd	Wel is er overleg met Sportvisserij Nederland geweest over de uitkomsten van het project tot dusver.	

Voorlichting van de sector en publiek over de activiteiten en de resultaten van het onderzoek in de vakpers en de websites van IMARES en CVO.	Waar relevant is informatie gedeeld via de IMARES en CVO website, alsmede KennisOnline.		
Bijdrage aan de rapportage van EZ naar de EU over 2013 (Report of Activities)	Vanuit het project is een bijdrage aan het Report of Activities geleverd.		
Bijdrage aan de planning voor 2015 van EZ naar de EU	Er is een bijdrage geleverd aan het werkplan 2015 voor WOT programma Visserij. Er is geen bijdrage aan het Annual Work Plan 2014 geleverd.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te kopiëren naar 2014-2016.	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.10 **Vrije ruimte**

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-010
Projecttitel	Vrije ruimte
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	drs. F.A. van Beek
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	178k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Toetsing nieuwe aquatische soorten voor aquacultuur	geen	Geen verzoek tot toetsing ontvangen	De totale NAPRO op dit project bedraagt 85k€
-nvt-	Advies Noordzee horsmakreel.	In 2014 heeft Nederland ICES om advies gevraagd over voorstel voor een meerjarig beheersplan voor horsmakreel in de Noordzee. Voor de kosten van dit advies is op verzoek van EZ een budget in de vrije ruimte gereserveerd. Uiteindelijk heeft EZ het grootste deel van de kosten op een andere wijze betaald. Slechts een klein deel van het gereserveerde bedrag in de vrije ruimte is aangewend voor het tot stand komen van dit advies.	
-nvt-	Benchmark Noordzee tong	In 2015 wordt er een benchmark assessment voor Noordzee tong uitgevoerd. In voorbereiding is er eind 2014 een data compilatie workshop georganiseerd. De deelname en voorbereidende werkzaamheden zijn uit dit project gefinancierd na goedkeuring vooraf door EZ.	

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
-nvt-	Deelname Coastal States meeting, vervolg op deelname in 2013.	Op verzoek van de Coastal States heeft ICES opties voor een alternatief managementplan voor Atlanto-Scandische haring doorgerekend. De bijdrage hieraan en deelname aan een vergadering zijn uit dit project gefinancierd na goedkeuring vooraf door EZ.	
-nvt-	Management plan makreel	De resultaten van de benchmark voor NEA makreel in 2014 waren aanleiding om een geheel nieuw management plan voor de visserij op deze vissoort te ontwikkelen. Naast een evaluatie van de een aantal beheers opties is bijgedragen aan een aantal workshops en het opstellen van het advies. ICES geen advies over het plan in 2015. De Nederlandse bijdrage is gefinancierd uit de vrije ruimte van dit programma	
-nvt-	Aanvulling makreeleisurvey in de Noordzee	In reactie op het onverwachts terugtrekken van Noorwegen uit de makreeleisurvey in 2014 in de Noordzee is in overleg met het Ministerie van EZ besloten de Nederlandse bijdrage aan de survey (Tridens) met een week uit te breiden. Bovendien neemt Nederland het bepalen van de fecunditeit van Noordzee makreel van Noorwegen over. De extra activiteiten zijn begroot in de vrije ruimte.	

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)

4.11 **Programma management WOT-05 Visserijonderzoek**

Basisgegevens	
Projectcode BAPS	WOT-05-406-011
Projecttitel	Programma management WOT-05 Visserijonderzoek
Beginjaar	2012
Eindjaar	2015
Projectleider	Ing. S.W. Verver
Budget 2014 (k€, incl. BTW)	255k€
Financieringsstroom	WOT 05 Visserij
EZ Contactpersoon DANK/ELVV/DAD	ir T. Kok (EZ-DANK), drs. C.J.M. Verbogt (EZ-ELVV)

Resultaten 2014			
Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
WOT Werkplan voor 2015	Het WOT werkplan 2015 is gerealiseerd en integraal goedgekeurd door het opdrachtgevers overleg.		-nvt-
WOT Jaarverslag 2013	Het WOT jaarverslag 2013 is gerealiseerd en integraal goedgekeurd door het opdrachtgevers overleg.		
Hoofdstuk over dataverzameling in Operationeel Programma 2014-2020	Niet gerealiseerd.	Er is, evenals in 2013, wegens het vooruitschuiven dan de vernieuwde data collectie verordening nog geen Operationeel Programma 2014-2020 gemaakt.	
DCF: Annual Workplan NLD 2015	Er is geen bijdrage aan het Annual Work Plan 2015 geleverd.	Het was niet noodzakelijk een bijdrage aan het Annual Work Plan voor de Europese Commissie te leveren, aangezien de EC besloten heeft het werkplan 2011-2013 ongewijzigd te handhaven voor de periode 2014-2016.	
DCF: Annual Report of 2013	Het Annual Report of Activities over 2013 is op tijd opgeleverd.		
Management review CVO	Het management review CVO is begin 2014 gepubliceerd.		
Overleg met EZ (Adviescommissie,	Zowel door de Advies Commissie als het		

Resultaten 2014

Toegezegde producten	Realisatie producten	Toelichting afwijking	Goedgekeurde NAPRO (k€, incl. BTW)
Opdrachtgeveroverleg), projectleiders, IMARES en Wageningen UR over het programma;	Opdrachtgevers overleg zijn er 2 vergaderingen gehouden. Met projectleiders, IMARES en WUR is er regelmatig (informeel) overleg over de uitvoering van het programma.		
Deelname en verslag van RCM en Liaison Meeting (regional coordination meetings);	Er is namens Nederland deelgenomen aan de RCMs voor de Noordzee, het Atlantisch gebied en voor de visserij in verre gebieden. Frans van Beek was voorzitter van de RCM Noordzee in 2013 en 2014. In die hoedanigheid heeft hij ook deelgenomen aan de Liaison Meeting. Van alle deelnames zijn verslagen gemaakt.		
Beheer en onderhoud van de websites van CVO en KennisOnline;	De CVO websites en relevante gedeeltes van KennisOnline zijn met regelmaat up to date gebracht.		

De link naar KennisOnline is: [LINK](#)